

Frisk arbetsmiljö för kvinnor

AFA Försäkrings skadestatistik visar att kvinnor i industrin oftare drabbas av allvarliga arbetsolyckor jämfört med kvinnor i andra sektorer. Detta är en orsak till att AFA Försäkring har satsat på ett FoU-program för att förbättra kvinnors arbetsmiljö i industrin. Syftet är att minska arbetsskador och långtidssjuk-skrivningar i de mest utsatta branscherna.

Livsmedelsindustrin har i jämförelse med övriga industribranscher en högre andel allvarliga arbetsolycksfall. Kvinnor som arbetar som maskin- och processoperatörer, montörer, slaktare, bagare och konditorer inom respektive industribranscher är särskilt riskutsatta. När det gäller arbetssjukdomar så är det rörelseorganens samt psykiska och psykosomatiska sjukdomar som är de vanligaste för kvinnor inom industrin.

Under perioden 2007–2010 får sex forskargrupper dela på 15 miljoner kronor. De ska ta fram konkreta lösningar på arbetsmiljöproblem och bidra till ny kunskap när det gäller fysisk och psykosocial arbetsmiljö.

KVINNORS HÄLSA

Catarina Nordander, Lunds universitet och hennes forskargrups arbete baseras på 20 års kartläggning av riskfaktorer för att drabbas av värk i nacke/arm. Nu ska forskarna sammanställa data från tidigare mätningar och göra jämförelser mellan kvinnor och män. Psykosociala faktorer, individdata och rökvanor är faktorer som inkluderas. Det finns preliminära resultat som visar hur arbete med en viss hastighet i handledsrörelsen kan kopplas till arbetsskador. Både män och kvinnor är utsatta, men kvinnor har störst risk att skadas.

– Det här är verkligen ett bra verktyg för att påverka arbetsförhållanden, säger Catarina Nordander.

Även Maria Nordins projekt vid Umeå universitet använder data från tidigare projekt. Med hjälp av den s k Wolf-kohorten ska kvinnors villkor i industriarbete jämföras med mäns och med kvinnors villkor i andra sektorer. Det ska ge fakta som kan användas för att identifiera hälsoproblem och ta fram ett ”hälsopaket” för kvinnor i industriarbete.

I SAMARBETE MED FÖRETAG

Lisa Schmidt, IVL Svenska Miljö-institutet, tar upp ett välkänt problem i kvinnors arbetsmiljö, de repetitiva och monotona arbetsuppgifterna. Kvinnors arbetsmiljö i tvätterier och livsmedelsföretag samt inom plast och kemisk industri ska studeras utifrån ett genusperspektiv på arbetsorganisation och psykosocial

Bild: Lars-Erik Bystrom

Fortsättning på nästa sida

arbetsmiljö. I samarbete med de deltagande företagen ska sedan arbetsmiljön förbättras.

Caroline Jarebrant, Swerea IVF och hennes forskargrupp ska samarbeta med fyra industriföretag i syfte att förbättra arbetsförhållandena. Genom att medarbetarna för dagboksanteckningar i en tidsgeografisk dagbok, ska man få mer kunskap om arbetsmiljön. Erfarenheterna från de fyra företagen ska sedan spridas och en guide om praktiskt förbättringsarbete ska också publiceras.

Birgitta Nilsson, Innventia, ska ta fram konkreta förbättringsåtgärder för kvinnor i förpackningsindustrin genom att ta fram nya förpackningslösningar. Många kvinnor inom små och medelstora företag i livsmedelsindustrin hanterar förpackningar. Det är ofta ett monotont och manuellt arbete och risken för arbetsskador är stor. Resultatet från projektet kommer att spridas till övriga företag i branschen.

FRAMTIDSFABRIKEN

Ylva Fältholm, Luleå Tekniska Universitet och hennes forskargrupp ska ta fram en modell för ett framtida produktionssystem utifrån kvinnors krav på det "goda" industriarbetet.

– Det här kan jämföras med när bilindustrin tar fram en konceptbil. Det är en futuristisk bil. Det är inte meningen att den ska tillverkas, men det finns kreativa idéer som man kan använda sig av, säger forskaren Lena Abrahamsson. Tillsammans med experter från industrin och unga kvinnor kommer de att skapa en visuell modell av det "goda" fabriksarbetet.

OM AFA FÖRSÄKRING

AFA Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist och dödsfall. Våra försäkringar är bestämda i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter. Vi försäkrar drygt fyra miljoner människor i privat näringsliv, kommuner, landsting och regioner och förvaltar cirka 200 miljarder kronor. En viktig del av vår verksamhet är att stödja forskning och projekt som aktivt syftar till att förbättra arbetsmiljön. AFA Försäkring har cirka 500 medarbetare och ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

FoU-projekt som ingår i programmet Kvinnors arbetsmiljö inom industrin

- **Kan förpackningsproducenter bidra till en förbättrad förpackningshantering för kvinnor i livsmedelsindustrin**
Birgitta Nilsson, Innventia, Stockholm
- **Utveckling av ett handlingsinriktat arbetssätt för att förbättra arbetsmiljön för kvinnor inom verkstadsindustrin**
Caroline Jarebrant, Swerea IVF AB, Mölndal
- **Kvinnor i industrin: Hälsopromotion och sjukprevention i den longitudinella WOLF kohorten**
Maria Nordin, Umeå universitet, Yrkesmedicin, Institutionen för folkhälsa och klinisk forskning
- **Kvinnors och mäns risk att drabbas av värk i nacke/arm vid olika nivåer av fysisk och psykosocial arbetsbelastning? En meta-analys.**
Catarina Nordander, Universitetet i Lund, Yrkes- och miljömedicin
- **Effektiva åtgärder för färre arbetsskador bland kvinnor i tvätterier, livsmedels-, plast och kemisk-teknisk industri. Utveckling, test och spridning av en metod med genusperspektiv på arbetsmiljön**
Lisa Schmidt, Svenska Miljöinstitutet AB, IVL, Stockholm
- **"Den goda fabriken" – en konceptfabrik utvecklad av kvinnor**
Ylva Fältholm, Luleå tekniska universitet, Industriell produktionsmiljö